

Особливості формування механізму корпоративної соціальної відповідальності

Бержанір А.Л., к.соц.н., доцент

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

В нашій державі відбувається процес створення якісних форм і механізмів корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). Вона стає повноцінною частиною корпоративних стратегій, тому що удосконалюються і розвиваються не тільки інституціональні основи, але й механізми практичної реалізації соціальної відповідальності. Причини цього явища пов'язані, як визначає Колот А. М., з „перереформатуванням” та появою нової ієрархії чинників виробництва, в основі яких є визнання людського фактора основним джерелом соціально-економічного розвитку [1, с. 3].

Разом з тим, основні проблеми подальшого ефективного розвитку корпоративної соціальної відповідальності в Україні полягають у невисокому публічному попиті на соціальну активність приватного сектора та слабких механізмах публічного інформування і суспільного визнання соціальної роботи компаній. Як наслідок, держава змушена застосовувати адміністративний вплив на бізнес, застосовуючи тиск і примус. Така практика дозволила свого часу закласти основи корпоративної соціальної відповідальності в країні, але тепер вона вичерпала свій ресурс і стає гальмом для гармонізації суспільного розвитку.

В сучасних умовах лідери бізнесу все частіше прагнуть домогтися максимальної віддачі від соціально значущої діяльності, спрямованої на персонал, клієнтів і місцеві спільноти. Соціальні інвестиції приносять відчутні переваги і вигоди для основної діяльності компанії.

Термін „корпоративна соціальна відповідальність” досі є предметом теоретичних дискусій. Вивченню цього питання присвячені праці зарубіжних та вітчизняних вчених П. Друкера, К. Девіса, Д. Карнегі, М. Фрідмана,

Т. Бредгарда, Ф. Котлера, М. Мескона, О. Грішної, А. Колота, В. Нижника, О. Осінкіна, І. Петрова, Ю. Саєнка, О. Степанова, О. Філіпченка, П. Яницького.

Науковці корпоративну соціальну відповідальність розглядають як просування практик відповідального бізнесу, які приносять користь бізнесу і суспільству і сприяють соціальному, економічному і екологічно стійкому розвитку шляхом максимізації позитивного впливу бізнесу на суспільство і мінімізації негативного [2, с. 23].

Корпоративну соціальну відповідальність необхідно трактувати як філософію поведінки бізнесу, втілену в концепцію його діяльності, орієнтовану на виробництво якісної продукції; створення привабливості робочих місць; інвестування в людський капітал; виконання податкового, трудового, екологічного законодавства; створення доданої вартості та зростання добробуту суспільства; облік етичних норм у практиці ведення справ; вклад у формування громадянського суспільства через партнерські програми та проекти розвитку місцевого співтовариства.

Корпоративна соціальна відповідальність реалізується через добровільний або законодавчо визначений державою вклад приватного сектора в суспільний розвиток. Зараз проявляється тенденція переходу бізнесу від традиційної безсистемної благодійності до соціального інвестування, яке здійснюється шляхом реалізації внутрішніх і зовнішніх соціальних програм.

Основні виробничо-економічні рішення у цій сфері приймаються усіма взаємопов'язаними рівнями корпоративного управління: акціонерами, радами директорів і менеджментом з урахуванням їх соціальних і екологічних наслідків як для компаній, так і для суспільства. При цьому корпоративна соціальна відповідальність перетворюється на потужний чинник стратегічного розвитку, зміцнення ділової репутації і конкурентоспроможності, а також зростання ринкової капіталізації (рис. 1).

Соціальна відповідальність бізнесу передбачає дотримання балансу інтересів акціонерів, працівників та їх сімей, споживачів продукції і послуг, партнерів по бізнесу, місцевих громад. Реалізація подібної стратегії дає

компаніям додаткові переваги, включаючи зменшення плинності кадрів та збільшення цінності бренду.

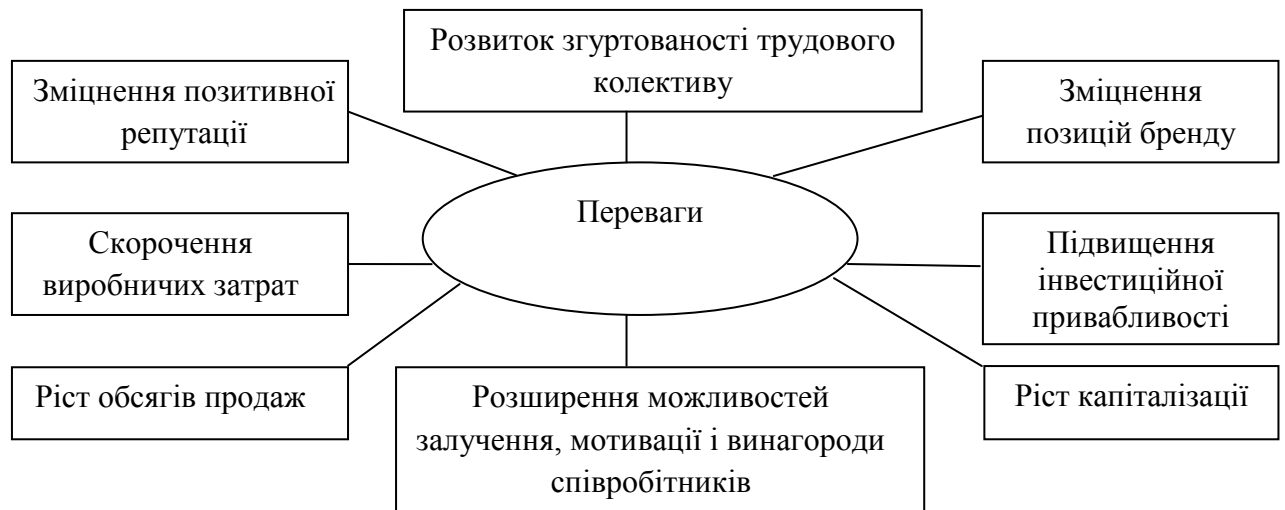

Рис. 1. Переваги від реалізації корпоративної соціальної відповідальності, (побудовано автором)

Стратегія корпоративної соціальної відповідальності включає такі складові:

- економічна стійкість підприємств і стабільна виплата податків;
- виробництво якісних товарів і послуг, врахування інтересів споживачів;
- створення сучасних, високотехнологічних робочих місць і безпечного трудового середовища, розвиток трудового потенціалу персоналу і підвищення рівня професіоналізму співробітників;
- підтримка екологічної безпеки, збереження навколишнього середовища;
- сприяння розвитку місцевих громад, побудова гармонійних відносин з усіма зацікавленими в економічному розвитку країни сторонами.

Основними принципами функціонування механізму КСВ є добровільність її застосування; диференціація середовища реалізації на внутрішню і зовнішню; реалізація КСВ понад встановлені законодавством вимоги; спрямованість на досягнення стратегічних цільових установок; паритет інтересів компанії і суспільства.

Враховуючи зростаючу складність взаємовідносин суспільства, держави та бізнесу, підходи до побудови ефективного механізму їх взаємодії необхідно шукати на основі створення конгруентної системи інтересів усіх трьох суб'єктів, реалізуючи принципи їх взаємної соціальної відповідальності. Вирішення цієї проблеми можливе тільки на основі фундаментальних принципів системного підходу до управління складними соціально-економічними системами. При цьому потрібно виходити з позиції, що в тріаді „суспільство – держава – бізнес” ключову роль відіграє суспільство як складна соціальна система, провідним елементом якого є люди з різноманітністю їх зв'язків, відносин і взаємодій.

Оскільки держава і бізнес являють собою елементи складної соціально-економічної системи, тобто суспільства в цілому, то оптимальні форми компромісних відносин між ними можуть бути сформовані лише після визнання як пріоритетних загальносуспільних цілей та інтересів, які на компромісних засадах відображають інтереси усіх зацікавлених сторін.

Отже, подальший розвиток та удосконалення механізму функціонування корпоративної соціальної відповідальності сприятиме підвищенню ефективності ринкової економіки в цілому та вирішенню різноманітних соціальних проблем суспільства. Така стратегія соціально-економічного розвитку держави повинна стати одним із головних її пріоритетів. Про її запровадження повинні турбуватись як органи державної влади, так і представники бізнесових структур.

Список використаних джерел:

1. Колот А. М. Корпоративна соціальна відповідальність, соціальна звітність та аудит як сучасні інститути і технології соціального розвитку / А.М. Колот // Україна: аспекти праці. – 2010. – № 3. – С. 3–9.

2. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Ф. Котлер, Н. Лі [пер. з англ.]. – К.: Стандарт, 2005. – 302 с.